

In *vertrouwen* verder *bouwen*

Najaarsnota 2025

Voorwoord

Met de Najaarsnota brengen we de stand van zaken in beeld over de uitgaven en inkomsten van het boekjaar 2025. We brengen in beeld welke afwijkingen we verwachten ten opzichte van de begroting die we eerder hebben vastgesteld en we stellen voor om (waar nodig) de begroting bij te stellen. Daarvoor vragen we goedkeuring van de gemeenteraad.

Na afloop van het boekjaar stellen we de jaarrekening op over 2025. In deze jaarrekening leggen we ook verantwoording af over de voortgang van de doelstellingen die wij samen hebben bepaald.

Financiële samenvatting

We geven een samenvattend overzicht van de mutaties, zoals deze zijn opgenomen in deze Najaarsnota. Per saldo verwachten wij een positief resultaat van € 1,1 miljoen voor het jaar 2025. Met name de uitkomsten van de mei- en septembercirculaire 2025 dragen hier aan bij (vrijval ruimte onder het btw-compensatiefonds). Over de uitkomsten van de septembercirculaire 2025 bent u inmiddels geïnformeerd bij de behandeling van de programmabegroting 2026-2029.

Daarnaast wordt een bedrag van € 74.000 dit jaar niet uitgegeven met de wens om deze door te schuiven middels resultaatbestemming naar het jaar 2026.

Financiële ontwikkeling

Voor een uitgebreide toelichting op onderstaande bedragen verwijzen we naar de mutatietabel najaarsnota 2025 en de toelichting in de programma's.

Najaarsnota 2025 (bedragen * € 1.000)	Bedrag
Saldo zomernota 2025 na resultaatbestemming	312
Mutaties najaarsnota - budgetafwijkingen	647
Saldo 2025 na mutaties in najaarsnota	959
Voorstel bestemming saldo:	
Aanvraag resultaatbestemming naar 2026	74
Toevoeging aan de algemene reserve	573
Beschikbaar houden in jaarschijf 2025	312
Totaal bestemming saldo najaarsnota 2025	959

De mutaties in de najaarsnota zijn op hoofdlijn als volgt samen te vatten:

Budgetafwijkingen	€	56.000
Gemeentefonds	€	591.000

Het incidentele voordeel van € 591.000 vanuit het gemeentefonds betreft voor € 481.000 vrijval van de ruimte onder het BTW-compensatiefonds (BCF). Dit betekent dat er minder geclaimd is door gemeenten en provincies dan het wettelijk vastgestelde plafond van het fonds. Hierdoor ontstaat er een overschot, oftewel "ruimte onder het plafond", dat vervolgens wordt vrijgegeven (vrijvalt) in het gemeentefonds. Hier hebben wij als gemeente geen invloed op.

Voorstellen

We stellen het volgende voor:

- Een bedrag van € 74.000 opnieuw beschikbaar te stellen voor uitgaven in 2026 (resultaatbestemming)
- Een bedrag van € 573.000 toe te voegen aan de algemene reserve
- Een bedrag van € 35.000 van het krediet vervangingsinvesteringen wegen te verschuiven naar het krediet spelen

Mutaties Najaarsnota 2025

In onderstaande tabel zijn de financiële afwijkingen in deze Najaarsnota opgenomen. De structurele mutaties betrekken we bij de Kadernota 2027 – 2030 en nemen we mee in een begrotingswijziging in 2026.

Bedragen * € 1 (+ = verlagen budget (voordeel), -/- = verhoging budget (nadeel)).

01 Eff.samenw. bestuur&omgevin	Bedrag	I/S	Toelichting
Toename bijdrage fonds GGU	-21.500	S	We betalen jaarlijks een bijdrage aan fonds GGU. Deze bijdrage is gestegen van €3,78 naar €4,57 per inwoner.
02 Positieve gezondheid/partic	Bedrag	I/S	Toelichting
Verhoging bijdrage regio Zwolle voor Veilig Thuis	-6.000	I	Uit de meest recente begroting van regiogemeente Zwolle voor maatschappelijke en vrouwenopvang (veilig thuis) blijkt een verhoging van onze gemeentelijke bijdrage. Dit is het gevolg van een extra subsidie voor Veilig Thuis en een indexering van 3,7%.
ESF subsidie Masterkans	-37.500	I	De in 2024 ontvangen ESF subsidie zetten we (middels een collegebesluit in september 2025) vanaf 2025 in voor het project Masterkans. Dit project loopt t/m 2027.
Bijdrage Keet de Kolk	-20.000	I	We stellen een eenmalige bijdrage beschikbaar voor de maandelijkse vaste lasten t/m november 2025 en de bijdrage voor het veilig maken van Keet de Kolk (middels collegebesluit september 2025).
Indexatie bijdrage Maatschappelijke Opvang (DUMO)	-10.000	S	We betalen jaarlijks een bijdrage voor Maatschappelijke opvang aan de gemeente Zwolle. De indexatie van 2024 en 2025 was nog niet verwerkt in de begroting. Tegenover de bijdrage aan Zwolle staat een te ontvangen bijdrage van € 26.500 voor de uitvoering van de brede aanpak dakloosheid. Per saldo zorgt dit voor een ophoging van het budget van € 10.000 (collegebesluit sept. 2025).
03 Betaalbaar bouwen	Bedrag	I/S	Toelichting
Monitoring woningmarkt	40.000	I	Voor het ontwikkelen van gemeentelijk beleid in lijn met de landelijke wetgeving en het monitoren van de woningbehoefte en woningmarkt is er budget nodig. Door vertraging in de vaststelling van relevante wetgeving hebben de activiteiten en bijbehorende uitgaven voor beleidsontwikkeling en -onderzoek niet plaatsgevonden. Dit levert een eenmalig voordeel op van € 40.000.
Uitvoeren van de wetten "Betaalbare huur" en "goed verhuurderschap"	35.000	I	Als gevolg van de nieuwe wetten "Betaalbare huur" en "goed verhuurderschap" is het takenpakket van de gemeenten uitgebreid. Voor de uitvoering van deze wetten ontvangt de gemeente jaarlijks aanvullende middelen. De ambtelijke organisatie beraadt zich momenteel op hoe deze taak vorm moet krijgen. Eén van de opties is om deze structurele middelen in te zetten voor formatie/personele invulling. Maar dit traject loopt en de aanvullende middelen worden naar verwachting dan ook niet geheel aangewend in 2025, hetgeen een eenmalig voordeel oplevert van € 35.000.

04 Vitale econ./kernen/landsch	Bedrag	I/S	Toelichting
Budget bijdrage regio Zwolle vervalt	26.000	I	Het budget uit 2024 voor de bijdrage regio Zwolle wordt niet meer ingezet en komt hierbij te vervallen.
Pachtopbrengsten	25.000	S	Door aanpassing van de pacht prijzen voor losse en vaste pacht 2025 realiseren we een structurele meeropbrengst.
Vergoeding waterschapslasten van pachters	15.000	S	We ontvangen van de pachters jaarlijks een vergoeding voor de waterschapslasten. Deze nemen we nu structureel op in onze begroting.
Daling inkomsten uit verkoop gronden	-60.000	I	We verwachten dit jaar en komende jaren minder gronden te verkopen. In de meerjarenbegroting 2026 en verder is dit al verwerkt, de begroting voor 2025 moet incidenteel nog worden bijgesteld.
Meeropbrengst uit erfpachten	20.000	S	Aanpassing van de (erf)pachtprijzen (groenstroken etc.) leidt tot een structureel hogere opbrengst.
Bijdrage bezoek Maxima opening tapijtmuseum	-20.000	I	Op 11 september 2025 is het Tapijtmuseum geopend door Koningin Maxima. De organisatie van en communicatie over het bezoek van koningin Máxima was in handen van het Tapijtmuseum. De gemeente droeg bij aan een veilig en gastvrij welkom van de Koningin. Door te zorgen voor een soepel verloop van de verschillende verkeersstromen en het voorkomen van onveilige situaties. Het bestuur van het museum heeft kosten gemaakt voor onder andere het huren van een tribune, versnaperingen voor 1.200 basisschoolleerlingen en een oranje loper op de route. Het Tapijtmuseum kan deze kosten niet alleen dragen. Naast sponsoring vanuit het bedrijfsleven, is ook door de gemeente financiële ondersteuning geboden door € 20.000 bij te dragen aan het bezoek van Koningin Maxima.
Beëindigingsregeling veehouderijbedrijven	74.000	I	Vanuit het Rijk hebben wij via de meicirculaire 2025 middelen ontvangen om uitvoering te geven aan beëindigingsregeling veehouderijbedrijven. Deze middelen hebben wij tot heden nog niet ingezet. De begeleiding van bedrijven die hiervan gebruik willen maken, is opgevangen binnen de bestaande bezetting. Of dit laatste ook volgend jaar mogelijk is, moet nog blijken. De verwachting is dat de begeleiding volgend jaar meer capaciteit vraagt. Om de begeleiding richting de bedrijven te waarborgen, stellen we voor om dit budget van € 74.000 over te hevelen naar 2026.
07 Onderh.op orde&veilige wijk	Bedrag	I/S	Toelichting

Verkoopopbrengst Mulerstraat 52	100.000	I	In februari 2025 is een pand, gevestigd aan de Mulerstraat, verkocht. Conform het vastgestelde accommodatiebeleid wordt de boekwinst van deze verkoop ad. € 100.000 toegevoegd aan de reserve gebouwenonderhoud.
Huuropbrengsten gemeentelijke gebouwen	-11.000	S	De structurele huuropbrengsten stellen we naar beneden bij. Afgelopen jaren was er sprake van incidentele/tijdelijke huuropbrengsten. Dit is niet meer het geval.
Verkoopopbrengst verkocht pand storten in reserve accommodatiebeleid	-100.000	I	Conform het vastgestelde accommodatiebeleid storten we de boekwinst van een verkoop aan de Mulertstraat in de reserve gebouwenonderhoud.
09 Werken volgens Omgevingswet	Bedrag	I/S	Toelichting
Niet benodigd budget voor stedenbouwkundig advies	20.000	I	Binnen het product bestemmingsplannen is een budget opgenomen voor stedenbouwkundige adviezen. Op basis van de huidige inzichten wordt dit jaar het budget niet geheel aangewend. Dit levert een eenmalig voordeel op van € 20.000 in 2025.
Inzet Omgevingsdienst	-20.000	I	Op jaarbasis wordt met de ODIJ's een jaaropdracht afgesproken. Hierin worden de taken (op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving) vastgelegd die de ODIJ's voor de gemeenten uitvoeren. De jaaropdracht is enerzijds gebaseerd op ervaringen vanuit het verleden en anderzijds op verwachtingen en trends. Gedurende het jaar vinden er maandelijks gesprekken plaats tussen de ODIJ's en de gemeentelijke accounthouder. Hierin wordt de uitvoering van de jaaropdracht besproken. Op basis van de huidige inzichten is de verwachting dat wij meer uren afnemen in 2025. Dit zit vooral in adviesuren voor het behandelen van informatieverzoeken op milieugebied, geluidsadvies, zonebeheer en milieuzonering. Ook zien we een toename in de uren van milieutoetsen en afhandeling van klachten en handavingsverzoeken. Het beschikbare budget zal naar verwachting overschreden worden met ca. € 20.000.
11 Dekkingsmiddelen	Bedrag	I/S	Toelichting
Meicirculaire 2025: gevolgen voor jaarschijf 2025	152.000	I	De verwerking van de mutaties uit de meicirculaire 2025 leidt tot een hogere inkomst in 2025. De mutaties voor 2026 en verder zijn verwerkt in de programmabegroting 2026-2029.
Meeropbrengst OZB	16.500	I	We realiseerden nog een kleine meeropbrengst OZB door areaaluitbreiding.

Septembercirculaire 2025	439.000	I	De verwerking van de septembercirculaire 2025 van het gemeentefonds leidt per saldo tot een extra bijdrage van het Rijk van € 439.000. Dit betreft met name de uitkering van een voorschot ruimte onder het BCF plafond (een incidenteel voordeel). De extra bijdrage van het Rijk voor de Hervormingsagende jeugd over de jaren 2023 en 2024 (€ 886.000) storten we in de reserve Sociaal Domein. Immers, het tekort op jeugd is bij de jaarrekening 2024 onttrokken aan de reserve Sociaal Domein. De structurele gevolgen voor de jaren 2026 en verder verwerken we in een eerste begrotingswijziging in 2026. Voor een nadere toelichting op de gevolgen van de septembercirculaire 2025 verwijzen wij naar het raadsvoorstel en het memo over dit onderwerp.
12 Overhead	Bedrag	I/S	Toelichting
Vrijval budget ondernemingsraad	5.000	I	Het budget voor scholing en begeleiding ondernemingsraad wordt dit jaar niet volledig ingezet.
Opstellen noodorganisatie- en crisisplan	-15.000	I	In een aantal sectoren (zoals zorg, onderwijs, overheid of chemie) is het verplicht om een crisisplan te hebben vanuit de Arbowet. Voor het opstellen van een noodorganisatie- en crisisplan voor Zwartewaterland is er incidenteel extra budget nodig.
Saldo mutaties Najaarsnota 2025	646.500		

Aanvragen resultaatbestemming 2025

Vanuit het saldo in deze najaarsnota stellen wij de raad voor om de volgende bedragen opnieuw beschikbaar te stellen in 2026.

- Beëindigingsregeling veehouderijbedrijven € 74.000

Investeringskredieten

Het investeringskrediet vervangingsinvesteringen spelen, onderdeel van het buitenruimteplan wordt dit jaar incidenteel met € 35.000 overschreden. Het totale beschikbare krediet voor spelen bedraagt in 2025 € 205.000.

Binnen de investeringskredieten voor wegen is ruimte om € 35.000 af te ramen.

Wij stellen in deze najaarsnota voor het krediet vervangingsinvesteringen wegen met € 35.000 te verlagen en het krediet vervangingsinvesteringen spelen met € 35.000 te verhogen.

1 Effectieve samenwerking tussen bestuur en omgeving

In onze manier van werken staat de samenleving centraal. We voelen ons betrokken bij onze omgeving en stellen ons verbindend op. We geven ruimte vanuit vertrouwen aan maatschappelijke en inwonersinitiatieven. Deze dragen onder andere bij aan de leefbaarheid, de veiligheid in wijk of buurt en positieve gezondheid. Vooruitgang boeken op deze thema's kunnen we alleen samen. Onze kerntaken vervullen we dus ten dienste van en mét de samenleving. Deze betrekken we vroegtijdig bij beleidskeuzes en/of grote ontwikkelingen. Waarbij we vanaf het begin duidelijk zijn over het samenspel en de ruimte die er is voor participatie.

Als overheid nemen we het voortouw in de grote opgaven die op ons af komen. Of het nu gaat om de energietransitie, het opvangen van crises of het vlottrekken van de woningbouw. We nemen verantwoordelijkheid in het maken van goede procesafspraken en het zorgvuldig, integer en integraal afwegen van belangen. De vereiste integrale blik versterken we door in de toekomst het gebiedsgericht werken te versterken. Dit doen we op de schaal van kern en buurt, maar ook bij de combinatie van opgaven die zich voordoen op bovenlokale en regionale schaal.

De uitvoering van het Rijksbeleid verloopt steeds vaker via regionale samenwerkingsverbanden. De komst van krachtige regio's vraagt van ons een zorgvuldige positiebepaling. We zijn attent op een goede inrichting van de governance van deze samenwerkingsvormen. Ons uitgangspunt is dat de democratische legitimiteit van te nemen besluiten voor de deelnemende overheden behouden blijft. Met name in de Regio Zwolle gaan grote geldstromen om en worden beslissingen voorbereid met merkbare gevolgen voor de regionale economie en leefomgeving. Deze vergen een zorgvuldige weging van de participerende overheden. Onze gemeenteraad dient goed te zijn aangehaakt. We ondersteunen slimme samenwerking om gezamenlijke doelen te bereiken. Tegelijk blijven we dicht bij onze lokale identiteit, ambities en doelen.

Onze organisatie is dienstbaar aan het uitvoeren van de steeds complexer wordende taken voor onze samenleving. De alom aanwezige schaarste op de arbeidsmarkt doet zich ook bij ons gelden. We willen een aantrekkelijk werkgever zijn en blijven investeren in onze organisatie. Onder andere als het gaat om het benutten en ontwikkelen van talent en de vereiste competenties. Het goed inrichten van de mogelijkheden om plaats- en tijdonafhankelijk te werken draagt bij aan onze attractiviteit als werkgever.

Afwijkingen

Programma	Begroting 2025			Begrotingsmutaties Najaarsnota 2025			Bijgestelde begroting 2025		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Bestuur	1.540	0	1.540	22	0	22	1.561	0	1.561
Totaal programma's	1.540	0	1.540	22	0	22	1.561	0	1.561
Resultaat voor bestemming	1.540	0	1.540	22	0	22	1.561	0	1.561
Reservemutaties									
Totaal reservemutaties									
Resultaat na bestemming	1.540	0	1.540	22	0	22	1.561	0	1.561

Mutaties programma

Bestuur	Bedrag	I/S	Toelichting
Toename bijdrage fonds GGU	21.500	S	We betalen jaarlijks een bijdrage aan fonds GGU. Deze bijdrage is gestegen van €3,78 naar €4,57 per inwoner.

2 Positieve gezondheid, participatie en preventie

Positieve gezondheid, zelfredzaamheid en volwaardig mee kunnen doen raakt onze inwoners. We stimuleren de zelfregie en eigen kracht van mensen. Met maatschappelijke partners, werkgevers, vrijwilligers en ervaringsdeskundigen staan we inwoners hierin ter zijde. Dit gebeurt in de vorm van voorlichting en preventie, vroeg-signalering en het verlenen van (thuisnabije) zorg als dit nodig is. Het gebieds- of kerngericht werken versterken we, zodat we dichtbij onze inwoners en hun leefomgeving ondersteuningsvragen snel kunnen signaleren en adequater aan kunnen pakken. Iedereen mag er zijn en vanuit goed burgerschap wordt daar verantwoord, respectvol en gewetensvol mee omgegaan.

Samen richten we ons op de pijlers die bijdragen aan de kwaliteit van leven en een betekenisvol bestaan.

Afwijkingen

Programma	Begroting 2025			Begrotingsmutaties Najaarsnota 2025			Bijgestelde begroting 2025		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Openbaar basisonderwijs	54	0	54	0	0	0	54	0	54
Onderwijshuisvesting	1.388	0	1.388	0	0	0	1.388	0	1.388
Onderwijsbeleid en leerlingzkn	1.731	666	1.065	0	0	0	1.731	666	1.065
Sportbeleid en activering	1.426	189	1.236	0	0	0	1.426	189	1.236
Cult.-pres./productie/paticip.	190	49	141	0	0	0	190	49	141
Media	535	0	535	0	0	0	535	0	535
Samenkracht en burgerparticip.	5.273	3.583	1.690	-1	0	-1	5.272	3.583	1.689
WMO Toeg. eerstelijnsvoorz.	1.107	0	1.107	0	0	0	1.107	0	1.107
Jeugd Toeg. eerstelijnsvoorz.	556	0	556	10	0	10	566	0	566
Inkomensregelingen	5.251	4.250	1.001	37	0	37	5.288	4.250	1.038
WSW en beschut werk	1.369	0	1.369	0	0	0	1.369	0	1.369
Arbeidsparticipatie	855	0	855	85	0	85	940	0	940
Maatwerkvoorz. (WMO)	0	9	-9	0	0	0	0	9	-9
WMO Hulpmiddelen & diensten	1.703	34	1.669	0	0	0	1.703	34	1.669
WMO Huishoudelijke hulp	1.633	123	1.511	0	0	0	1.633	123	1.511
WMO Begeleiding	1.399	0	1.399	0	0	0	1.399	0	1.399
WMO Dagbesteding	446	0	446	0	0	0	446	0	446
WMO overige maatwerkarg.	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Maatwerkdienstverlening 18-	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Jeugdhulp ambulant regionaal	7.066	79	6.987	38	0	38	7.103	79	7.024
Jeugdhulp met verblijf reg.	344	0	344	0	0	0	344	0	344
Jeugdhulp met verblijf land.	0	0	0	0	0	0	0	0	0
WMO PGB	139	0	139	0	0	0	139	0	139
Jeugd PGB	156	0	156	0	0	0	156	0	156

Ge-escaleerde zorg 18+	0	0	0	0	0	0	0	0	0
WMO Beschermd wonen	897	1.321	-424	0	0	0	897	1.321	-424
WMO maatschap. en vrouwen opv.	60	0	60	37	0	37	97	0	97
WMO maatschap. en vrouwen opv.	0	0	0	0	27	-27	0	27	-27
Jeugdbescherming	461	0	461	0	0	0	461	0	461
Jeugdreclassering	95	0	95	0	0	0	95	0	95
Jeugd Coördinatie en beleid	-217	0	-217	0	0	0	-217	0	-217
Volksgezondheid	1.978	296	1.682	0	0	0	1.978	296	1.682
Totaal programma's	35.896	10.599	25.297	205	27	179	36.101	10.626	25.476
Resultaat voor bestemming	35.896	10.599	25.297	205	27	179	36.101	10.626	25.476
Reservemutaties									
Mutaties reserves	857	3.856	-1.523	0	-24	24	857	2.357	-1.499
Totaal reservemutaties	857	3.856	-1.523	0	-24	24	857	2.357	-1.499
Resultaat na bestemming	36.754	12.980	23.774	205	3	203	36.959	12.982	23.976

Mutaties programma

Jeugd Toeg. eerstelijnsvoorz.	Bedrag	I/S	Toelichting
Verhoging bijdrage regio Zwolle voor Veilig Thuis	6.000	I	Uit de meest recente begroting van regiogemeente Zwolle voor maatschappelijke en vrouwenopvang (veilig thuis) blijkt een verhoging van onze gemeentelijke bijdrage. Dit is het gevolg van een extra subsidie voor Veilig Thuis en een indexering van 3,7%.
Bijdrage Keet de Kolk	20.000	I	We stellen een eenmalige bijdrage beschikbaar voor de maandelijkse vaste lasten t/m november 2025 en de bijdrage voor het veilig maken van Keet de Kolk (middels collegebesluit september 2025).
Indexatie bijdrage Maatschappelijke Opvang (DUMO)	10.000	S	We betalen jaarlijks een bijdrage voor Maatschappelijke opvang aan de gemeente Zwolle. De indexatie van 2024 en 2025 was nog niet verwerkt in de begroting. Tegenover de bijdrage aan Zwolle staat een te ontvangen bijdrage van € 26.500 voor de uitvoering van de brede aanpak dakloosheid. Per saldo zorgt dit voor een ophoging van het budget van € 10.000 (collegebesluit sept. 2025).
Jeugdhulp ambulant regionaal	Bedrag	I/S	Toelichting
ESF subsidie Masterkans	37.500	I	De in 2024 ontvangen ESF subsidie zetten we (middels een collegebesluit in september 2025) vanaf 2025 in voor het project Masterkans. Dit project loopt t/m 2027.

3 Betaalbaar bouwen

Onze inwoners hebben een sterke binding met de plaats en de gemeenschap waarin zij leven. Kunnen wonen in een goed en betaalbaar huis in de eigen omgeving is voor veel mensen belangrijk. De beschikbaarheid van de juiste woningen is echter niet vanzelfsprekend. We willen voldoende woningen realiseren voor verschillende doelgroepen. Dit doen we door een evenwichtig woningaanbod te creëren, met een goede verhouding tussen huur- en koopwoningen en verschillende prijsklassen. We kijken ook naar alternatieve (tijdelijke) woonvormen. We voorzien daarbij in een divers aanbod voor onder andere starters, doorstromers, sociale huur, senioren, levensloopbestendig en beschermd wonen, statushouders en arbeidsmigranten. We werken op dit vlak samen met de woningcorporatie Wetland Wonen. Dit doen we aan de hand van prestatieafspraken.

We willen het karakter van onze kernen behouden, met inachtneming van de groeiambities van de Regio Zwolle. Onze woningbouw is gericht op de natuurlijke groei van de kernen en voldoet aan de lokale vraag.

Bij de bouw van nieuwe woningen streven we naar kwaliteit, duurzaamheid, voldoende groen en een goede en veilige inrichting van de wijk. Onze kernen zijn gelegen in een waardevol landschap. Door uit te breiden waar dit nodig is en in te breiden waar het kan, behouden we een goede balans. Woonvormen met thuisnabije zorg en participatiemogelijkheden in de eigen leefomgeving zijn belangrijk voor onze inwoners. Het bouwen voor speculanten en als belegging willen we tegengaan.

Afwijkingen

Programma	Begroting 2025			Begrotingsmutaties Najaarsnota 2025			Bijgestelde begroting 2025		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Grondexpl. (niet bedrijven)	2.895	2.831	64	0	0	0	2.895	2.831	64
Wonen en bouwen	369	2	367	-75	0	-75	294	2	292
Totaal programma's	3.264	2.833	431	-75	0	-75	3.189	2.833	356
Resultaat voor bestemming	3.264	2.833	431	-75	0	-75	3.189	2.833	356
Reservemutaties									
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal reservemutaties	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na bestemming	3.264	2.833	431	-75	0	-75	3.189	2.833	356

Mutaties programma

Wonen en bouwen	Bedrag	I/S	Toelichting
Monitoring woningmarkt	-40.000	I	Voor het ontwikkelen van gemeentelijk beleid in lijn met de landelijke wetgeving en het monitoren van de woningbehoefte en woningmarkt is er budget nodig. Door vertraging in de vaststelling van relevante wetgeving hebben de activiteiten en bijbehorende uitgaven voor beleidsontwikkeling en -onderzoek niet plaatsgevonden. Dit levert een eenmalig voordeel op van € 40.000.
Uitvoeren van de wetten "Betaalbare huur" en "goed verhuurderschap"	-35.000	I	Als gevolg van de nieuwe wetten "Betaalbare huur" en "goed verhuurderschap" is het takenpakket van de gemeenten uitgebreid. Voor de uitvoering van deze wetten ontvangt de gemeente jaarlijks aanvullende middelen. De ambtelijke organisatie beraadt zich momenteel op hoe deze taak vorm moet krijgen. Eén van de opties is om deze structurele middelen in te zetten voor formatie/personele invulling. Maar dit traject loopt en de aanvullende middelen worden naar verwachting dan ook niet geheel aangewend in 2025, hetgeen een eenmalig voordeel oplevert van € 35.000.

4 Vitale economie, beleefbare kernen en landschap

Ondernemers willen we zoveel mogelijk behouden voor Zwartewaterland. Onze bedrijven zorgen voor werkgelegenheid, dragen bij aan de sociale structuur en ondersteunen tal van activiteiten. De Topwerklocatie is in economisch opzicht van belang. Bij de doorontwikkeling van bedrijvigheid willen we een duurzaam evenwicht vinden tussen mens, milieu, landschap en economie. Dit vragen wij ook van onze ondernemers. Samen met hen dragen we zorg voor een goede aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt.

Waarbij ruimte is voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en leerwerk-plekken.

Met inwoners en (vrijwilligers)organisaties zetten we in op een bloeiende vrijetijdseconomie en de uitvoering van de leefbaarheidsplannen. Hierdoor worden onze centra, de kernen en het buitengebied nog aantrekkelijker voor onze inwoners en toeristen. We werken aan goede informatievoorziening, het optimaliseren van voorzieningen, arrangementen en activiteiten waarin de identiteit van onze plaatsen tot uitdrukking komt.

We stimuleren de samenwerking tussen de detailhandel, horeca en cultuur. Meer en langer bezoek zorgt voor meer besteding. Dit helpt om de (winkel)voorzieningen voor onze eigen inwoners in stand te houden. Met ondernemers werken we aan toekomstbestendige winkelgebieden. Vrijkomende winkelpanden kunnen onder voorwaarden een andere invulling krijgen.

Elke gemeente mag volgens de wet zelf bepalen hoeveel koopzondagen er zijn. Een 24-uurseconomie heeft tot gevolg dat er te weinig sprake is van een collectief rustmoment. De collectieve rustdag op zondag komt een vitale samenleving ten goede en is van grote waarde.

Samen met maatschappelijke en culturele organisaties versterken we het verhaal en het verbinden van onze cultuurhistorische parels. Zowel in de gebouwde omgeving als in het landelijk gebied. Door te beschikken over een goed netwerk van wandel- en fietspaden, wordt onze natuur beter toegankelijk voor recreatie en beleving.

De agrarische sector is onmisbaar voor ons buitengebied. De agrarische ondernemers hebben een belangrijke rol bij het duurzaam beheer van het gebied en het behoud van de karakteristiek van een open polderlandschap. In ons veenweidegebied spelen diverse opgaven zoals de bodemdaling en het beperken van milieubelastende stoffen. Deze vergen een integrale benadering. We zetten in op een toekomstbestendige inrichting en landgebruik. Waarbij een goed perspectief voor onze agrariërs behouden blijft.

Afwijkingen

Programma	Begroting 2025			Begrotingsmutaties Najaarsnota 2025			Bijgestelde begroting 2025		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Beheer ov. gebouwen en gronden	150	416	-267	0	0	0	150	416	-267
Economische ontwikkeling	604	45	559	-26	0	-26	578	45	533
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	7.497	7.413	84	0	0	0	7.497	7.413	84
Bedrijfsloket en bedr.regeling	269	40	229	0	0	0	269	40	229
Economische promotie	270	24	247	20	0	20	290	24	267
Cult.-pres./productie/paticip.	15	0	15	0	0	0	15	0	15
Musea	182	0	182	0	0	0	182	0	182
Cultureel erfgoed	56	0	56	0	0	0	56	0	56
Media	18	0	18	0	0	0	18	0	18
Openbaar groen en opl recr.	10	0	10	0	0	0	10	0	10

Samenkracht en burgerparticip.	244	0	244	0	0	0	244	0	244
Ruimtelijke ordening	85	0	85	0	0	0	85	0	85
Totaal programma's	9.400	7.938	1.462	-6	0	-6	9.394	7.938	1.456
Resultaat voor bestemming	9.400	7.938	1.462	-6	0	-6	9.394	7.938	1.456
Reservemutaties									
Mutaties reserves	560	968	-204	0	0	0	560	764	-204
Totaal reservemutaties	560	968	-204	0	0	0	560	764	-204
Resultaat na bestemming	9.959	8.702	1.258	-6	0	-6	9.953	8.702	1.252

Mutaties programma

Beheer ov. gebouwen en gronden	Bedrag	I/S	Toelichting
Pachtopbrengsten	-25.000	S	Door aanpassing van de pachtprizen voor losse en vaste pacht 2025 realiseren we een structurele meeropbrengst.
Vergoeding waterschapslasten van pachters	-15.000	S	We ontvangen van de pachters jaarlijks een vergoeding voor de waterschapslasten. Deze nemen we nu structureel op in onze begroting.
Daling inkomsten uit verkoop gronden	60.000	I	We verwachten dit jaar en komende jaren minder gronden te verkopen. In de meerjarenbegroting 2026 en verder is dit al verwerkt, de begroting voor 2025 moet incidenteel nog worden bijgesteld.
Meeropbrengst uit erfpachten	-20.000	S	Aanpassing van de (erf)pachtprizen (groenstroken etc.) leidt tot een structureel hogere opbrengst.
Bijdrage bezoek Maxima opening tapijtmuseum	20.000	I	Op 11 september 2025 is het Tapijtmuseum geopend door Koningin Maxima. De organisatie van en communicatie over het bezoek van koningin Máxima was in handen van het Tapijtmuseum. De gemeente droeg bij aan een veilig en gastvrij welkom van de Koningin. Door te zorgen voor een soepel verloop van de verschillende verkeersstromen en het voorkomen van onveilige situaties. Het bestuur van het museum heeft kosten gemaakt voor onder andere het huren van een tribune, versnaperingen voor 1.200 basisschoolleerlingen en een oranje loper op de route. Het Tapijtmuseum kan deze kosten niet alleen dragen. Naast sponsoring vanuit het bedrijfsleven, is ook door de gemeente financiële ondersteuning geboden door € 20.000 bij te dragen aan het bezoek van Koningin Maxima.
Beëindigingsregeling veehouderijbedrijven	-74.000	I	Vanuit het Rijk hebben wij via de meicirculaire 2025 middelen ontvangen om uitvoering te geven aan beëindigingsregeling veehouderijbedrijven. Deze middelen hebben wij tot heden nog niet ingezet. De begeleiding van bedrijven die hiervan gebruik willen maken, is opgevangen binnen de bestaande bezetting. Of dit laatste ook volgend jaar mogelijk is, moet nog blijken. De verwachting is dat de begeleiding volgend jaar meer capaciteit vraagt. Om de begeleiding richting de bedrijven te waarborgen, stellen we voor om dit budget van € 74.000 over te hevelen naar 2026.
Economische ontwikkeling	Bedrag	I/S	Toelichting
Budget bijdrage regio Zwolle vervalt	-26.000	I	Het budget uit 2024 voor de bijdrage regio Zwolle wordt niet meer ingezet en komt hierbij te vervallen.

5 Bereikbaar en verkeersveilig

De bereikbaarheid, verkeersveiligheid en leefbaarheid van onze kernen is belangrijk. Iedereen moet van de aanwezige voorzieningen in de kernen gebruik kunnen blijven maken. Dat geldt voor zowel de stadskernen en het buitengebied als bedrijventerreinen. Het hoofddoel is daarom het realiseren van een veilig, betrouwbaar en duurzaam verkeers- en vervoerssysteem voor iedereen en voor alle modaliteiten. Dit betekent dat de openbare ruimte zodanig ingericht moet zijn dat iedereen zich kan verplaatsen zonder dat het leidt tot onveilige situaties. Hierbij hebben we in het bijzonder oog voor de kwetsbare verkeersdeelnemers bij de vormgeving van ons verkeersbeleid.

Verkeersveiligheid is een complex samenspel van gedrag, kennis en een begrijpelijke inrichting van de weg. Samen met andere organisaties stimuleren we verkeersveilig gedrag en verkeerseducatie bij zowel jonge als oude doelgroepen. Verder werken we continu aan een begrijpelijke en passende inrichting van de openbare ruimte door de weginrichting aan te laten sluiten bij de functie van de weg. Hierbij volgen we de nieuwste landelijke inzichten, waarbij extra aandacht uitgaat naar de omgeving van scholen en van andere openbare voorzieningen.

We streven er naar onze gemeente zo goed mogelijk bereikbaar te houden en willen tenminste het niveau op peil houden. We stimuleren de verduurzaming van het vervoer door de plaatsing van openbare laadpalen. Doorgaande verkeersstromen willen we zoveel mogelijk buiten de woonkernen houden door slimme routing. Daarnaast vinden we het van wezenlijk belang dat onze kernen en bedrijventerreinen goed toegankelijk zijn met het OV en de fiets. Betere fietsverbindingen tussen de kernen en realisatie van voldoende fietsenstallingen zijn belangrijke uitgangspunten in de planning voor de komende jaren.

Tegelijkertijd zijn er ontwikkelingen die haaks staan op onze wensen ten aanzien van verkeersveiligheid en bereikbaarheid. Zo neemt het aantal auto's per huishouden toe en dat leidt tot een hogere parkeerdruk en verminderde leefbaarheid. In de winkelgebieden en woonwijken vraagt deze trend daarom om extra inzet op parkeren. Naast betere zichtbaarheid van handhaving in gereguleerde gebieden is ontwikkeling van centrale parkeervoorzieningen buiten de stadskernen een ingezette lijn. Bij reconstructie of rioleringswerkzaamheden proberen we, integraal en in samenwerking met bewoners, meer (fiets)parkeerplaatsen te creëren in straten met een hoge parkeerdruk—waarbij we rekening houden met ruimte voor voldoende groen. We blijven handelen vanuit de overtuiging om de bereikbaarheid, verkeersveiligheid en leefbaarheid van onze kernen hoog houden en waar mogelijk te verbeteren.

Afwijkingen

Programma	Begroting 2025			Begrotingsmutaties Najaarsnota 2025			Bijgestelde begroting 2025		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Verkeer en vervoer	455	30	425	0	0	0	455	30	425
Parkeren	102	0	102	0	0	0	102	0	102
Totaal programma's	557	30	527	0	0	0	557	30	527
Resultaat voor bestemming	557	30	527	0	0	0	557	30	527
Reservemutaties									
Mutaties reserves	0	224	-112	0	0	0	0	112	-112
Totaal reservemutaties	0	224	-112	0	0	0	0	112	-112
Resultaat na bestemming	557	142	415	0	0	0	557	142	415

6 Duurzaam en toekomstbestendig

Onze aarde willen we met een duurzaam perspectief doorgeven aan toekomstige generaties. We werken daarom op een verantwoorde manier toe naar een energiesysteem van volledig hernieuwbare energie. Als overheid spelen we een essentiële rol in deze energietransitie. Ook als het gaat om de haalbaarheid en betaalbaarheid en dat iedereen meekan in de overstap. Voor zon en wind zorgen we voor een goede ruimtelijke inpassing, mede vanwege onze ligging in het Nationaal Landschap. Bij zonne-energie spreken we een voorkeur uit voor zon op dak. We zijn kritisch op het gebruik van kostbare landbouwgrond. Indien vanwege de opgave zon op land nodig is, hechten we aan multifunctioneel ruimtegebruik. Naast de inpassing van grootschalige opwek hebben we ook aandacht voor kleinere initiatieven. Inwoners worden nauw betrokken bij de plannen. Zij profiteren zoveel mogelijk van de voordelen.

Stapsgewijs nemen we afscheid van aardgas. Het belang van het drastisch terugschroeven van het gebruik van vervuilende fossiele brandstoffen, wordt nog eens onderstreept door de wereldwijde onzekere energiemarkt. Inwoners en bedrijven spelen een belangrijke rol in deze maatschappelijke opgave. We stimuleren hen energie te besparen, duurzaam te wonen en te werken, afval te beperken, te scheiden en circulair te produceren. Als gemeente nemen we de verantwoordelijkheid voor onze eigen gebouwen en bedrijfsvoering.

We spelen in op de veranderingen in het klimaat. Met onze maatregelen beperken we de gevolgen van wateroverlast, droogte, hitte en de kans op overstromingen. Ruimte voor water, vergroening en vergroting van de biodiversiteit staan hoog op de agenda, zowel in de bestaande kernen, de uitbreidingslocaties als in het buitengebied. De stikstofproblematiek vergt een integrale aanpak.

Afwijkingen

Programma	Begroting 2025			Begrotingsmutaties Najaarsnota 2025			Bijgestelde begroting 2025		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Treasury	0	100	-100	0	0	0	0	100	-100
Afval	2.027	364	1.662	0	0	0	2.027	364	1.662
Milieubeheer	3.523	1.703	1.820	0	0	0	3.523	1.703	1.820
Totaal programma's	5.550	2.167	3.383	0	0	0	5.550	2.167	3.383
Resultaat voor bestemming	5.550	2.167	3.383	0	0	0	5.550	2.167	3.383
Reservemutaties									
Mutaties reserves	0	951	-475	0	0	0	0	475	-475
Totaal reservemutaties	0	951	-475	0	0	0	0	475	-475
Resultaat na bestemming	5.550	2.642	2.907	0	0	0	5.550	2.642	2.907

7 Onderhoud op orde, veilige wijken en buurten

Het is belangrijk dat inwoners zich veilig en prettig voelen in hun wijk of buurt. Mensen hechten veel waarde aan de kwaliteit van hun woon- en leefomgeving. De inrichting van de publieke ruimte, het toezicht hierop en het onderhoud krijgen in onze gemeente dan ook veel aandacht. Als het gaat om de kwaliteit van de openbare ruimte hebben we in de afgelopen jaren belangrijke stappen gezet. Het beheer en onderhoud is op orde en onze kernen hebben een goede uitstraling. Dit willen we vasthouden in de komende periode.

Onze buitenruimte richten we zo in dat er sprake is van voldoende groen, met aandacht voor het veranderende klimaat. Inwoners en bezoekers voelen zich uitgenodigd om er in te verblijven en elkaar te ontmoeten. Door vaker het buurtperspectief als uitgangspunt te nemen, kunnen we uitvoeringsmaatregelen in de leefomgeving combineren.

De samenleving speelt een belangrijke rol in de ervaren kwaliteit van de leefomgeving en het gevoel van veiligheid. We werken op dit vlak dan ook veel samen met inwoners, partnerorganisaties en ondernemers. Onze openbare ruimte richten we zo veilig mogelijk in. Door middel van preventie voorkomen we zoveel mogelijk dat handhaving nodig is.

Wanneer er sprake is van overlast of criminaliteit, wordt deze aangepakt. We stellen ons te weer tegen elke vorm van geweld, uitbuiting en ondermijning. Hiervoor slaan we ook in regionaal verband de handen ineen.

Afwijkingen

Programma	Begroting 2025			Begrotingsmutaties Najaarsnota 2025			Bijgestelde begroting 2025		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Beheer ov. gebouwen en gronden	339	0	339	0	0	0	339	0	339
Crisisbeheersing en brandweer	1.978	5	1.973	0	0	0	1.978	5	1.973
Openbare orde en veiligheid	890	3	887	0	0	0	890	3	887
Verkeer en vervoer	3.944	23	3.922	-48	0	-48	3.896	23	3.874
Recreatieve havens	86	120	-34	0	0	0	86	120	-34
Econom. havens en waterwegen	395	173	222	0	0	0	395	173	222
Economische ontwikkeling	38	31	7	0	0	0	38	31	7
Bedrijfsloket en bedr.regeling	3	0	3	0	0	0	3	0	3
Sportaccommodaties	606	206	400	0	0	0	606	206	400
Openbaar groen en opl recr.	1.962	0	1.962	48	0	48	2.010	0	2.010
Samenkracht en burgerparticip.	465	362	103	0	0	0	465	362	103
Riolering	2.896	16	2.880	0	0	0	2.896	16	2.880
Milieubeheer	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Begraafplaatsen en crematoria	441	30	411	0	0	0	441	30	411
Wonen en bouwen	709	276	433	0	89	-89	709	365	344
Totaal programma's	14.751	1.246	13.505	0	89	-89	14.751	1.335	13.416
Resultaat voor bestemming	14.751	1.246	13.505	0	89	-89	14.751	1.335	13.416
Reservemutaties									

Mutaties reserves	460	676	-158	100	0	100	560	618	-58
Totaal reservemutaties	460	676	-158	100	0	100	560	618	-58
Resultaat na bestemming	15.212	1.864	13.348	100	89	11	15.312	1.953	13.359

Mutaties programma

Wonen en bouwen	Bedrag	I/S	Toelichting
Verkoopopbrengst Mulerstraat 52	-100.000	I	In februari 2025 is een pand, gevestigd aan de Mulerstraat, verkocht. Conform het vastgestelde accommodatiebeleid wordt de boekwinst van deze verkoop ad. € 100.000 toegevoegd aan de reserve gebouwenonderhoud.
Huuropbrengsten gemeentelijke gebouwen	11.000	S	De structurele huuropbrengsten stellen we naar beneden bij. Afgelopen jaren was er sprake van incidentele/tijdelijke huuropbrengsten. Dit is niet meer het geval.
Verkoopopbrengst verkocht pand storten in reserve accommodatiebeleid	100.000	I	Conform het vastgestelde accommodatiebeleid storten we de boekwinst van een verkoop aan de Mulertstraat in de reserve gebouwenonderhoud.

8 Transparante en toegankelijke dienstverlening

Als gemeente zijn we goed bereikbaar voor onze inwoners, organisaties en ondernemers. Onze dienstverlening is servicegericht en toegankelijk. We houden rekening met inwoners die niet of minder digitaal vaardig zijn. De informatie die we geven is actueel en transparant. We gaan zorgvuldig om met persoonsgegevens en minimaliseren het risico van verkeerd gebruik. Dit gebeurt onder andere door de beveiliging van onze gegevens en het bestrijden van digitale dreigingen en aanvallen. We spannen ons in voor vlotte afhandeltijden. Brieven en mails worden binnen de daarvoor geldende termijn beantwoord.

Afwijkingen

Programma	Begroting 2025			Begrotingsmutaties Najaarsnota 2025			Bijgestelde begroting 2025		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Burgerzaken	1.413	468	945	-2	0	-2	1.411	468	943
Ruimtelijke ordening	120	0	120	0	0	0	120	0	120
Wonen en bouwen	78	2	75	0	0	0	78	2	75
Totaal programma's	1.611	470	1.141	-2	0	-2	1.609	470	1.139
Resultaat voor bestemming	1.611	470	1.141	-2	0	-2	1.609	470	1.139
Reservemutaties									
Mutaties reserves	0	180	-90	0	0	0	0	90	-90
Totaal reservemutaties	0	180	-90	0	0	0	0	90	-90
Resultaat na bestemming	1.611	560	1.051	-2	0	-2	1.609	560	1.049

9 Werken volgens Omgevingswet

De Omgevingswet geeft ons meer ruimte om samen met inwoners en ondernemers lokaal beleid te ontwikkelen ten aanzien van de gewenste inrichting van de leefomgeving. Verschillende opgaven die spelen kunnen we door de komst van deze wet beter in hun onderlinge samenhang beoordelen. Om op deze wijze tot kern- of gebiedsgerichte afwegingen en keuzes te komen.

Vroegtijdig samenwerken met de omgeving is een uitnodiging die in de wet besloten ligt: onze inwoners, ondernemers en belangenorganisaties kunnen inbreng hebben bij de totstandkoming van de omgevingsvisie, het omgevingsplan en grote projecten. Hiermee hopen we de kwaliteit van de besluitvorming te vergroten. Initiatiefnemers krijgen meer verantwoordelijkheid om draagvlak te verwerven voor nieuwe ontwikkelingen. Met de aanvraag van vergunningen streven we op onze beurt een snellere besluitvorming na.

De komende periode passen we de gemeentelijke dienstverlening en onze werkprocessen aan. Dit geldt ook voor onze informatievoorziening. We sluiten aan op het landelijke digitale stelsel DSO. Dit wordt het centrale loket waar inwoners en ondernemers informatie vinden over de mogelijkheden die er zijn voor ontwikkelingen en de regels die gelden voor verschillende gebieden. Ook dienen initiatiefnemers hier hun aanvragen voor vergunningen en meldingen in. Ons streven is om op de landelijke invoeringsdatum van de Omgevingswet te voldoen aan de wettelijke minimumeisen die daaraan worden gesteld. Daarnaast hebben we het voornemen het tijdelijk omgevingsplan ruim voor de wettelijke deadline van 2030 om te zetten naar een volwaardig en integraal omgevingsplan.

Afwijkingen

Programma	Begroting 2025			Begrotingsmutaties Najaarsnota 2025			Bijgestelde begroting 2025		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Ruimtelijke ordening	1.386	5	1.381	-22	0	-22	1.364	5	1.359
Wonen en bouwen	1.891	1.058	834	53	-150	203	1.944	908	1.037
Totaal programma's	3.277	1.063	2.214	31	-150	181	3.308	913	2.395
Resultaat voor bestemming	3.277	1.063	2.214	31	-150	181	3.308	913	2.395
Reservemutaties									
Mutaties reserves	0	2.279	-1.139	0	0	0	0	1.139	-1.139
Totaal reservemutaties	0	2.279	-1.139	0	0	0	0	1.139	-1.139
Resultaat na bestemming	3.277	2.202	1.075	31	-150	181	3.308	2.052	1.256

Mutaties programma

Ruimtelijke ordening	Bedrag	I/S	Toelichting
Niet benodigd budget voor stedenbouwkundig advies	-20.000	I	Binnen het product bestemmingsplannen is een budget opgenomen voor stedenbouwkundige adviezen. Op basis van de huidige inzichten wordt dit jaar het budget niet geheel aangewend. Dit levert een eenmalig voordeel op van € 20.000 in 2025.
Inzet Omgevingsdienst	20.000	I	Op jaarbasis wordt met de ODIJ's een jaaropdracht afgesproken. Hierin worden de taken (op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving) vastgelegd die de ODIJ's voor de gemeenten uitvoeren. De jaaropdracht is enerzijds gebaseerd op ervaringen vanuit het verleden en anderzijds op verwachtingen en trends. Gedurende het jaar vinden er maandelijks gesprekken plaats tussen de ODIJ's en de gemeentelijke accounthouder. Hierin wordt de uitvoering van de jaaropdracht besproken. Op basis van de huidige inzichten is de verwachting dat wij meer uren afnemen in 2025. Dit zit vooral in adviesuren voor het behandelen van informatieverzoeken op milieugebied, geluidsadvies, zonebeheer en milieuzonering. Ook zien we een toename in de uren van milieutoetsen en afhandeling van klachten en handhavingsverzoeken. Het beschikbare budget zal naar verwachting overschreden worden met ca. € 20.000.

10 Financieel Vitaal

In financieel opzicht zijn we een gezonde gemeente en willen we dit blijven. Dit is belangrijk om onze plannen in de toekomst te kunnen uitvoeren. Onze inkomsten en uitgaven zijn in balans, onze reservepositie is op orde en onze schuldenlast is afgenomen. Deze stevige financiële basis willen we de komende periode behouden. Als een goede rentmeester willen we de beschikbare middelen beheren en benutten. We bouwen daarbij voort op de bestaande ambities. Onze begroting is structureel sluitend.

Onze financiën zijn transparant. We zijn duidelijk over onze inkomsten en uitgaven en we geven inzicht in de financiële mogelijkheden. De financiële risico's zijn toegenomen. De lange termijn effecten van de Coronacrisis en de oorlog in Oekraïne zijn onbekend. De inflatie is hoog waardoor de kosten voor producten en diensten sterk stijgen. Verder is er voor gemeenten al een reeks van jaren onzekerheid omtrent de hoogte van de Algemene Uitkering van het gemeentefonds, terwijl er een aantal langjarige maatschappelijke opgaven bij zijn gekomen. Vanaf 2026 ziet ook onze gemeente de Rijksinkomsten fors teruglopen. We stellen de gemeenteraad telkens in staat de verschillende ambities, urgenties en belangen af te wegen en bij tegenvallende inkomsten prioriteiten te stellen binnen het beschikbare financiële kader. Het ambitieniveau waarmee we uitvoering kunnen geven aan grote landelijke opgaven is mede afhankelijk van de budgetten die het rijk hiervoor ter beschikking stelt. Bij een samenloop van initiatieven uit de samenleving die ambtelijke ondersteuning vergen, maken we keuzes, zodat we onze kerntaken kunnen blijven vervullen. We respecteren waar dit kan de al gemaakte afspraken met partijen met wie we samenwerken.

Afwijkingen

Programma	Begroting 2025			Begrotingsmutaties Najaarsnota 2025			Bijgestelde begroting 2025		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Bestuur	108	0	108	0	0	0	108	0	108
Resultaat rek. baten en lasten	-15	0	-15	0	0	0	-15	0	-15
Treasury	24	244	-220	0	0	0	24	244	-220
Overige baten en lasten	340	0	340	-25	0	-25	315	0	315
Totaal programma's	456	244	212	-25	0	-25	432	244	188
Resultaat voor bestemming	456	244	212	-25	0	-25	432	244	188
Reservemutaties									
Mutaties reserves	1.000	-1.000	1.000	0	0	0	1.000	0	1.000
Totaal reservemutaties	1.000	-1.000	1.000	0	0	0	1.000	0	1.000
Resultaat na bestemming	1.456	244	1.212	-25	0	-25	1.432	244	1.188

11 Dekkingsmiddelen

Afwijkingen

Programma	Begroting 2025			Begrotingsmutaties Najaarsnota 2025			Bijgestelde begroting 2025		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Totaal programma's									
Resultaat voor bestemming	573	59.935	-59.362	0	957	-957	573	60.891	-60.318
Reservemutaties									
Mutaties reserves	886	-886	886	0	0	0	886	0	886
Totaal reservemutaties	886	-886	886	0	0	0	886	0	886
Resultaat na bestemming	1.459	59.935	-58.476	0	957	-957	1.459	60.891	-59.432

Mutaties programma

Alg.uitkering + uitk.gem.fonds	Bedrag	I/S	Toelichting
Meicirculaire 2025: gevolgen voor jaarschijf 2025	-152.000	I	De verwerking van de mutaties uit de meicirculaire 2025 leidt tot een hogere inkomst in 2025. De mutaties voor 2026 en verder zijn verwerkt in de programmabegroting 2026-2029.
Septembercirculaire 2025	-439.000	I	De verwerking van de septembercirculaire 2025 van het gemeentefonds leidt per saldo tot een extra bijdrage van het Rijk van € 439.000. Dit betreft met name de uitkering van een voorschot ruimte onder het BCF plafond (een incidenteel voordeel). De extra bijdrage van het Rijk voor de Hervormingsagende jeugd over de jaren 2023 en 2024 (€ 886.000) storten we in de reserve Sociaal Domein. Immers, het tekort op jeugd is bij de jaarrekening 2024 onttrokken aan de reserve Sociaal Domein. De structurele gevolgen voor de jaren 2026 en verder verwerken we in een eerste begrotingswijziging in 2026. Voor een nadere toelichting op de gevolgen van de septembercirculaire 2025 verwijzen wij naar het raadsvoorstel en het memo over dit onderwerp.
OZB niet-woningen	Bedrag	I/S	Toelichting
Meeropbrengst OZB	-16.500	I	We realiseerden nog een kleine meeropbrengst OZB door areaaluitbreiding.

12 Overhead

Afwijkingen

Programma	Begroting 2025			Begrotingsmutaties Najaarsnota 2025			Bijgestelde begroting 2025		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Overhead	12.317	405	11.912	2	0	2	12.319	405	11.914
Totaal programma's	12.317	405	11.912	2	0	2	12.319	405	11.914
Resultaat voor bestemming	12.317	405	11.912	2	0	2	12.319	405	11.914
Reservemutaties									
Mutaties reserves	41	1.584	-772	0	0	0	41	812	-772
Totaal reservemutaties	41	1.584	-772	0	0	0	41	812	-772
Resultaat na bestemming	12.358	1.217	11.141	2	0	2	12.360	1.217	11.142

Overhead	Bedrag	I/S	Toelichting
Vrijval budget ondernemingsraad	-5.000	I	Het budget voor scholing en begeleiding ondernemingsraad wordt dit jaar niet volledig ingezet.
Opstellen noodorganisatie- en crisisplan	15.000	I	In een aantal sectoren (zoals zorg, onderwijs, overheid of chemie) is het verplicht om een crisisplan te hebben vanuit de Arbowet. Voor het opstellen van een noodorganisatie- en crisisplan voor Zwartewaterland is er incidenteel extra budget nodig.

13 Vennootschapsbelasting

Afwijkingen

Programma	Begroting 2025			Begrotingsmutaties Najaarsnota 2025			Bijgestelde begroting 2025		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Vennootschapsbelasting (VpB)	216	0	216	0	0	0	216	0	216
Totaal programma's	216	0	216	0	0	0	216	0	216
Resultaat voor bestemming	216	0	216	0	0	0	216	0	216
Reservemutaties									
Mutaties reserves	0	404	-202	0	0	0	0	202	-202
Totaal reservemutaties	0	404	-202	0	0	0	0	202	-202
Resultaat na bestemming	216	202	14	0	0	0	216	202	14

Totaaloverzicht baten en lasten per programma

Programma	Begroting 2025			Begrotingsmutaties Najaarsnota 2025			Bijgestelde begroting 2025		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
01 Eff.samenw. bestuur&omgevin	1.540	0	1.540	22	0	22	1.561	0	1.561
02 Positieve gezondheid/partic	35.896	10.599	25.297	205	27	179	36.101	10.626	25.476
03 Betaalbaar bouwen	3.264	2.833	431	-75	0	-75	3.189	2.833	356
04 Vitale econ./kernen/landsch	9.400	7.938	1.462	-6	0	-6	9.394	7.938	1.456
05 Bereikbaar & verkeersveilig	557	30	527	0	0	0	557	30	527
06 Duurzaam&toekomstbestendig	5.550	2.167	3.383	0	0	0	5.550	2.167	3.383
07 Onderh.op orde&veilige wijk	14.751	1.246	13.505	0	89	-89	14.751	1.335	13.416
08 Transparant & toegankelijk	1.611	470	1.141	-2	0	-2	1.609	470	1.139
09 Werken volgens Omgevingswet	3.277	1.063	2.214	31	-150	181	3.308	913	2.395
10 Financieel Vitaal	456	244	212	-25	0	-25	432	244	188
12 Overhead	12.317	405	11.912	2	0	2	12.319	405	11.914
13 Vennootschapsbelasting	216	0	216	0	0	0	216	0	216
Totaal programma's	88.836	26.995	61.841	152	-35	186	88.988	26.961	62.027
Dekkingsmiddelen									
Treasury	-3	99	-103	0	0	0	-3	99	-103
OZB Woningen	200	2.678	-2.478	0	0	0	200	2.678	-2.478
OZB niet-woningen	206	3.849	-3.644	0	17	-17	206	3.866	-3.660
Belastingen overig	88	80	8	0	0	0	88	80	8
Alg.uitkering + uitk.gem.fonds	70	46.926	-46.856	0	940	-940	70	47.866	-47.796
Economische ontwikkeling	0	25	-25	0	0	0	0	25	-25
Economische promotie	10	107	-97	0	0	0	10	107	-97
Riolering	0	3.524	-3.524	0	0	0	0	3.524	-3.524
Afval	3	2.140	-2.137	0	0	0	3	2.140	-2.137
Begraafplaatsen en crematoria	0	507	-507	0	0	0	0	507	-507
Totaal dekkingsmiddelen	573	59.935	-59.362	0	957	-957	573	60.891	-60.318
Resultaat voor bestemming	89.409	86.930	2.479	152	922	-771	89.560	87.852	1.709
Reservemutaties									
02 Positieve gezondheid/partic	857	3.856	-1.523	0	-24	24	857	2.357	-1.499
03 Betaalbaar bouwen	0	0	0	0	0	0	0	0	0

04 Vitale econ./kernen/landsch	560	968	-204	0	0	0	560	764	-204
05 Bereikbaar & verkeersveilig	0	224	-112	0	0	0	0	112	-112
06 Duurzaam&toekomstbestendig	0	951	-475	0	0	0	0	475	-475
07 Onderh.op orde&veilige wijk	460	676	-158	100	0	100	560	618	-58
08 Transparant & toegankelijk	0	180	-90	0	0	0	0	90	-90
09 Werken volgens Omgevingswet	0	2.279	-1.139	0	0	0	0	1.139	-1.139
10 Financieel Vitaal	1.000	-1.000	1.000	0	0	0	1.000	0	1.000
11 Dekkingsmiddelen	886	-886	886	0	0	0	886	0	886
12 Overhead	41	1.584	-772	0	0	0	41	812	-772
13 Vennootschapsbelasting	0	404	-202	0	0	0	0	202	-202
Totaal reservemutaties	3.804	9.236	-2.790	100	-24	124	3.904	6.570	-2.666
Resultaat na bestemming	93.213	93.524	-311	252	898	-647	93.465	94.422	-957